

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ДАВРИДА ЭГИЗАК ХОМИЛАЛИККА ЭГА ОНАЛАРНИНГ ТИББИЙ МАДАНИЯТИ

Нодирахон Ойбек қизи Гафурова
шифокор

АННОТАЦИЯ

Мақолада рақамли иқтисодиёт даврида эгизак хомилаликка эга оналарнинг тиббий маданияти тўғрисида фикр юритилган ва методик тавсиялар тақдим этилган.

Калит сўзлар: иқтисодиёт, рақам, тиббиёт, маданият, она, билим, кўникма, малака, амалиёт.

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси “Ақлли тиббиёт” концепциясига кўра, 2026 йилга қадар тиббиёт хизматини кўрсатиш рақамли технологияларга асосланиши керак. Чунки бугунги кунда рақамли технологиялар тезкорлиги, инновацион характерга эгаллиги ва самарадорлиги билан муҳим аҳамиятга эга [1]. Шу сабабли тиббий билим, кўникма, малака ва маданиятни эгаллаш барча кишилар учун зарурият ҳисобланади. Айниқса, бу борада оналарнинг сихат-саломатлигини сақлаш ва уларнинг тиббий маданиятини шакллантириш долзарб масаладир. Чунки бу ҳол эрта турмуш қуришнинг олдини олади, хомиладорлик даврида тиббий маданият асосларига доир соғломликни сақлаш таркиб топади. “Узлуксиз маънавий тарбия концепцияси”да маънавий тарбияни хомиладорликдан бошлаш белгиланган [2]. Чунки ёш авлоднинг маънавий тарбияси халқаро репродуктив хужжатларга кўра хомиладорлик давридан бошланади. Бунда онанинг соғломлиги, уни турли тиббий-психологик инқиروزлардан асраш ва тиббий маданиятини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Мамлакатимизда энг муҳим муаммолардан бири эрта турмуш қуришдир. Шу сабабли мазкур муаммони ҳал этиш учун хотин-қизларнинг тиббий маданиятини юксалтириш тақозо этилади. Мазкур ўринда эгизак хомиладорликка эга оналарнинг тиббий маданияти асослари тўғрисида фикр юритамиз. Чунки жамиятимизда рақамли иқтисодиёт даврига ўтиш вазифалари амалга оширилмоқда.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ

Рақамли иқтисодиёт барча соҳалар компьютер ахборот-коммуникацион воситаси асосида рақамлаштирилади. Шу сабабли эгизак хомиладорликка эга оналарнинг рақамли ҳисобини юритиш мақсадга мувофиқ бўлади. Бунинг учун қуйидагиларни амалга ошириш кутилган самарани беради:

а) ташхис жараёнини компьютерли имкониятларга таянган ҳолда ва хорижий мутахассислар билан онлайн шаклда ҳамкорлик асосида амалга ошириш;

б) эгизак хомиладорликка эга оналарнинг рақамли ҳисобини юритиш ва бунда қуйидаги ҳужжатларни компьютерга киритиш:

- онанинг исми, шарифи, туғилган йили, оилавий шароити;
- эгизак хомилаларнинг ҳолати;
- хомиладорликни назоратга олишнинг хусусиятлари.

в) ҳар бир эгизак хомиладорликка эга оналарнинг ўз порталини шакллантириш.

Бундай ёндашув айти пайтда, “ақлли тиббиёт” концепциясини амалга оширишда кўл келади. Шунингдек, эгизак хомиладорликка эга оналарнинг назорати тезкор ва тартибли равишда йўлга қўйилади. Бунда маҳаллабай тизими асосида ёндашиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Рақамли тиббий консультациялар бериб бориш

“Ақлли тиббиёт” концепциясида рақамли технология асосида тиббий консультациялар бериш белгиланган. Шу жиҳатдан эгизак хомиладорликка эга болаларнинг тиббий маданиятини юксалтириш учун компьютер ахборот-коммуникацион воситаси асосида махсус дастурга биноан мазкур тоифа оналарнинг ҳисоби асосида иш юритиш мақсадга мувофиқ бўлади. Бунинг учун рақамли технология воситасида қуйидаги тиббий консультацияларни визуал тарзда бериб бориш мақсадга мувофиқ бўлади:

- а) ҳомиланинг ривожланиш даврида овқатланишга доир маслаҳатлар;
- б) эгизак хомиладорликнинг хусусиятлари бўйича маслаҳатлар;
- в) зарурий ҳолларда бевосита шифокорга мурожаат қилиш бўйича маслаҳатлар;
- г) эгизак хомиладаорлик даврида препаратларни қабул қилиш бўйича маслаҳатлар;
- д) эгизак хомиладорлик даврида гигиена қоидалари бўйича маслаҳатлар.

Бундай шаклдаги маслаҳатлар эгизак ҳомиладорликка эга оналарнинг, айниқса, ёш оналарнинг саломатлигини асрашда муҳим аҳамиятга эга. Халқимиз табиатида кўп фарзандлик хусусияти мавжуд. Шу сабабли туғруқ ёшдаги оналарга эгизак ҳомиладорликнинг оралиғи 3-4 йил бўлиши тушунтирилиши керак. Бунинг учун улар билан бевосита ва мунтазам равишда визуал алоқада бўлиш мақсадга мувофиқ бўлади.

ХУЛОСА

Рақамли иқтисодиёт даврида тиббий маданиятни юксалтириш ахборот-коммуникацион воситаларга асосланади. Шу жиҳатдан эгизак ҳомиладорликка эга оналарнинг тиббий маданиятини рақамли технология асосида ривожлантириб бориш бу борадаги ишларнинг янгиланиши ва самарадорлик даражасига ижобий таъсир кўрсатади [3]. Мазкур масалада қуйидагича ҳулосаларга келиш мумкин:

биринчидан, эгизак ҳомиладорликка эга оналарнинг бевосита мобил алоқа воситаси асосида рақамли ҳисобга олиш;

иккинчидан, сутканинг исталган даврида эгизак ҳомиладорликка эга оналарнинг мурожаат қилиш имкониятларини яратиш;

учинчидан, эгизак ҳомидаларнинг ривожланиш жараёнини рақамли технологиялар воситасида мунтазам назорат қилиб бориш;

тўртинчидан, эгизак ҳомидаларда учрайдиган ва исталмаган турли синдромларни рақамли технологиялар асосида аниқлаб, ўз вақтида даволаш;

бешинчидан, оила аъзоларининг эгизак ҳомиладорликка эга оналар билан муносабати бўйича маслаҳатлар бериб бориш.

Бизнинг тажрибамизга кўра, кейинги пайтларда эгизак ҳомиладорликка эга оналарда турли касалликлар кўпаймоқда. Шу сабабли бу борада оналарнинг тиббий маданиятини шакллантириб бориш мақсадга мувофиқ бўлади.

REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикаси тиббиёт соҳасини 2030 йилга қадар стратегик ривожлантириш концепцияси. // [www. google.uz](http://www.google.uz)
2. Узлуксиз маънавий тарбия концепцияси. // [www. google.uz](http://www.google.uz)
3. Некрасова Е.С. Многоплодная беременность. – Москва, 2009